

Klassegregationen ökar i Stockholm

Människor med olika inkomster bor längre och längre ifrån varandra. Det visar en omfattande forskningsstudie som har genomförts i tretton europeiska storstäder. Stockholm pekas ut som en stad där segregationen mellan rika och fattiga har ökat markant under de senaste tio åren.

Forskare från IBF har deltagit i den sameuropeiska forskningsstudien som har pågått under perioden 2001-2011. Resultaten presenteras i den nytvignva boken *Socio-Economic Segregation in European Capital Cities. East meets West*, som har rönt stor uppmärksamhet i Europa. I studien har forskarna jämfört tretton europeiska storstäder och funnit att den socio-ekonomiska segregationen ökar i nästan alla städer. Störst uppdelning mellan fattigas och rikas boende finns i Madrid och Milano, medan Oslo är den minst segregerade staden. Stockholm intar en femteplats på listan, men pekas samtidigt ut som den stad där segregationen ökar i snabbast takt.

– Sverige var länge en förebild bland progressiva samhällsbyggare

i övriga Europa, men en kombination av växande inkomstklyftor, försvagad offentlig styrning över bostadsfrågan och kraftigt minskad hyressektor i Stockholm har placerat staden i en ny division när segregationen i Europa jämförs, säger Roger Andersson, professor i kulturgeografi, som tillsammans med Anneli Kährrik har skrivit bokens kapitel om Stockholm.

Stockholms innerstad hade tidigare en blandad miljö med en jämn fördelning av inkomstgrupper. Detta har snabbt övergått till en situation där innerstadsbefolkningen i stort liknar den i välbärgade villaområden. Förutom vidgade inkomstklyftor drivs utvecklingen av en kraftig ökning av andelen bostadsrätter i bostadsbeståndet.

– I innerstaden har antalet bostadsrätter fördubblats. Främst är det konverteringen av hyresrätter till bostadsrätter i kombination med bostadsbristen som har tryckt fattigare grupper utåt i staden, säger Roger Andersson.

Den sociala mixen i bostadsområdena minskar generellt i Europa och boendet blir över tid alltmer klassuppdelat. Data visar att direkta orsaker till den ökade segregationen bland annat är globalisering och en neo-liberal politik med omstruktureringar i ländernas ekonomi och arbetsmarknad. I vissa länder var även minskade investeringar i hyreshus en bidragande orsak. ●

Läs mer:

www.segregationeurope.eu

EXKLUSIVT BOENDE. Säkerhet präglar Victoria Park i Malmö, som har inspirerats av amerikanska gated communities.

Foto: Charlotte Rodenstedt och Ann Rodenstedt

Den självvalda segregationen

Bostadssegregation förknippas oftast med storstädernas förorter, låga inkomster och invandring. Men segregation är en process som innefattar hela staden, även de rikare och mer exklusiva områdena. Victoria Park i Malmö är det första området i Sverige som kan liknas vid ett gated community.

”Som att bo på hotell. Fast hemma.” Så marknadsfördes livsstilsboendet Victoria Park i Malmö när det lanserades 2009. I cementkoncernen Eurocs gamla huvudbyggnad intill kalkbrottet i Limhamn byggs flera etapper med exklusiva bostadsrätter, där ledorden för de boende är vardagslyx, trygghet och gemenskap. I huvudbyggnaden finns en rad gemensamma faciliteter så som lounge, reception, restaurang, vinkällare, gym, bibliotek, spa och biosalong. De boende kan också

beställa extra service som till exempel städning och kemtvätt. – De som bor här vill ha en känsla av hotell och avkoppling. Det kopplas till livskvalitet och livsstil, berättar Ann Rodenstedt, forskare vid IBF, som i sin avhandling har intervjuat boende i Victoria Park.

De boende som medverkar i studien är främst äldre personer som uppskattar den sociala samvaron. Här finns stora gemensamma ytor där de boende kan ägna sig åt boule, bridge och schemalagda fikastunder. Intervjuerna visade att det finns många sociala regler kring umgänge på området. Några av dem berättade att de hjälps åt att hålla koll på folk som bor och rör sig i området. Loungen blir ett vardagsrum och där vill man inte ha främmande människor. – Det finns en tydlig idé om att om vem som helst fick komma in på området skulle det leda till att det slits och blir förstört. Flera deltagare

tenderade att koppla ihop främlingar med hot mot deras boendemiljö, såsom vandalisering eller inbrott, berättar Ann Rodenstedt.

På området finns också faktiska gränsdragningar i form av låsta grindar och kameraövervakning, samt rep och skyltar som visar vem som får vistas var. Huvudentrén är låst och för att komma in i huvudbyggnaden krävs passerkort eller att man blir inläppt av receptionisten. Boende vittnar om att de ibland eskorterar ut personer som inte har rätt att vistas där.

Victoria Park har kallats Sveriges första gated community, något som upprör de boende. De ser det inte som att de stänger någon ute, utan som att de skapar en gemenskap för dem som bor där. – Även om det inte är ett typiskt amerikanskt gated community i den bemärkelsen att det omges av höga murar, finns det ändå tydliga sociala och symboliska gränser som har lika

stor betydelse för bostadssegregationen som de faktiska murarna, säger Ann Rodenstedt.

Hon ser byggnationer av det här slaget som ett symptom på ett problem och att man måste förstå bakomliggande faktorer för att förstå orsakerna. Malmö, som tidigare var en av Sveriges viktigaste industristäder, är idag en delad stad. I takt med att industrierna försvann flyttade många medelinkomsttagare därifrån. Därmed försvann också stora skatteintäkter och på 90-talet var Malmö en stad i kris.

Politikerna var tvungna att ge staden en ny image och bestämde sig då för att satsa på ”Kunskapsstaden”. 1998 grundades Malmö högskola och med hjälp av Öresundsbron skulle det nya Malmö bli en attraktiv stadsregion och en port till den europeiska kontinenten. 2001 hölls BO01-mässan i staden och samma år började bygget av landmärket Turning Torso. Privata aktörer fick stort inflytande över bostadsbyggandet och tanken var att locka personer med goda inkomster att bosätta sig i Malmö. Det är här Victoria Park kommer in i bilden. Grundarna ville skapa ett livsstilsbetonat boende med inspiration från bland annat gated communities i USA. Ann Rodenstedt beskriver att det finns tabun kring dessa boenden och att Victoria Park därför är anpassat till svenska förhållanden. Hon tror inte att ett ”renodlat” gated community så som de ser

”Rädslorna ökar om olika grupper av människor bor på olika sidor av staden och aldrig möts.”

Ann Rodenstedt är forskare i kulturgeografi vid IBF. Hennes forskning om segregation av den övre medelklassen i Malmö presenteras i avhandlingen *Living in the calm and safe part of the city*.

Foto: Mikael Wällerstedt

ut i USA skulle fungera i Sverige. – En av mina intervjupersoner beskrev området som ett ”kollektiv deluxe”. Man har sin egen lägenhet och man behöver inte umgås. Det ska aldrig finnas några krav, utan det är mer gemenskap med avstånd. Men samtidigt känner man att det är en social trygghet och att man kan lita på och relatera till de andra som bor där, säger hon.

Problemen som den här typen av självvald segregation för med sig är att det spår på uppdelningen av staden. Med mycket service inom ett visst begränsat område finns risken att man bara rör sig mellan sitt eget bostadsområde och stadens centrum och inte får några egna intryck från andra stadsdelar. – Rädslorna ökar om olika grupper av människor bor på olika sidor av staden och aldrig möts. Tar man till exempel bara del av medierapporteringen skapas lätt grova stereotyper och fördomar om andra bostadsområden. ●

har ordet Prefekten

På IBF är vi mitt inne i en spännande termin med mycket forskning, men också flera viktiga nya publikationer. Bland annat har vi nyligen fått bläddra igenom en spännande bok om demokrati och medborgardialoger skriven av Clarissa Kugelberg och Eric Trovalla. Snart kommer dessutom två antologier ut inom IBF:s forskningsprogram ”Mångfaldens dilemma”. Antologierna sammanfattar flera år av forskning kring hinder och möjligheter för inkluderingen av invandrade personer i samhällets olika arenor. I slutet av nyhetsbrevet presenterar vi fler intressanta publikationer.

Ett annat viktigt uppdrag som vi kommer att ägna oss åt under den här terminen är en rad remissyttranden om förslag som rör bostads- och forskningspolitik. Ett gott tecken!

Det händer en hel del på den bostadspolitiska fronten. Vår forskning blir alltmer uppmärksammas också av journalister och flera aktörer utanför akademien söker samarbete med IBF. Vi gläder oss åt dessa utmaningar och deltar gärna i det offentliga samtalet utifrån våra kunskaper och kompetenser.

Vi ser fram emot att träffa alla krafter som engagerar sig i bostadsfrågan på vårt kommande Bostadsmöte som äger rum i Uppsala den 17 och 18 maj 2016. Planeringen pågår för fullt och vi återkommer med mer information när programmet är klart.

Anteckna datumet redan nu – vi ses då!

Irene Molina, professor i kulturgeografi och prefekt vid IBF.

Foto: Mikael Wällerstedt

GEMENSAMMAYTOR. Huvudbyggnaden ska ge en känsla av hotell och avkoppling.

Böneutrop i Fittjamoskén ökar värdet på bostäder

En ny studie visar att bostadspriserna i närområdet kring moskén i Fittja har ökat sedan moskén började med böneutrop på fredagar.

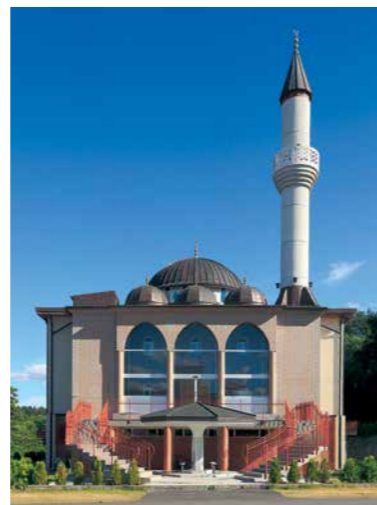
Studien är gjord av IBF:s nationalekonomer Ina Blind och Matz Dahlberg. Bakgrunden till studien är att Fittjamoskén är den enda moské i Sverige från vilken det sker böneutrop. Böneutropen började i april 2013 och Ina Blind och Matz Dahlberg har analyserat mäklarstatistik mellan januari 2011 och april 2014 för att se om böneutropen skulle ge några grannskapseffekter i form av ändrade flyttmönster eller ändrade bostadspriser.

Resultaten visar att ju närmare moskén, desto mer har priset på bostäder stigit. –Vår studie tyder på att priserna på likvärdiga bostadsrätter inom Botkyrka blev 1,1-1,7 procent högre per kilometer ju närmare moskén de låg. Prisökningen skedde efter ett yttrande från Samhälls-

byggnadsnämnden i Botkyrka kommun i september 2012, som kunde tolkas som stöd för böneutrop, säger Ina Blind.

Denna ökning följdes av en ungefär lika stor ökning efter det att polismyndigheten gav tillstånd för böneutrop och det första böneutropet hölls i april 2013. Studien ger också visst stöd för att bostadspriserna i hela Botkyrka ökade mer än vad de annars skulle ha gjort efter april 2013. Några ändrade flyttmönster kunde studien inte slå fast.

Forskningsresultaten presenteras i sin helhet i studien "Immigration, New Religious Symbols and the Dynamics of Neighborhoods" som ingår i Ina Blinds doktorsavhandling *Essays on Urban Economics*.

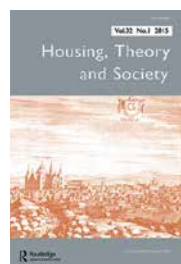

MOSKÉN I FITTJA. Böneutropen på fredagar har ökat priserna på bostäder i Botkyrka.

En svensk version kommer att publiceras i IMER-projektets antologi *Mångfaldens dilemma – boendesegregation och områdespolitik*, som utkommer i slutet av året. I detta kapitel, som samförfattats med IBF:s antropolog och urbanforskare Jennifer Mack, diskuteras även hur debatten om böneutrop från Fittja moské speglar djupare föreställningar om svenskhet, mänskliga rättigheter och "rätten till staden". ●

Framgång för Housing, Theory and Society

IBF:s internationella tidskrift *Housing, Theory and Society* har för första gången listats med en "impact factor" i *Web of Science*.

Listningen av vetenskapliga tidskrifter i *Web of Science* sker efter en lång utvärderingsprocess. Ett viktigt kriterium i utvärderingen är hur uppmärksammade tidskriftens publicerade artiklar blir. Detta mäts genom en så kallade "impact factor", som är en beräkning av antalet citeringar i relation till hur

många artiklar som publicerades under ett år. Detta skapar en ranking av tidskrifterna inom samma vetenskapsområde. Vid sin första ranking 2014 fick *Housing,*

Theory and Society en 11:e plats bland urbanforsknings-tidskrifterna. Att listas i *Web of Science* ses som en kvalitetsstämpel och många forskare tittar på tidskrifternas "impact factor" när de väljer vart de ska skicka in sina artiklar. Redaktionen har under det senaste året sett ett ökat antal inskickade manuskript.

Tidskriften startades 1984 av dåvarande Statens institut för byggnadsforskning och hette då *Scandinavian Housing and Planning Research*, men bytte 1999 namn till *Housing, Theory and Society*. Numera har tidskriften en internationellt sammansatt redaktion och ges ut av förlaget Taylor & Francis med fyra nummer per år. ●

Krönikören:

Bostadskris i ett globalt perspektiv

Årets höjdpunkt stavas ENHR om man är bostadsforskare. Det är en förkortning av The European Network for Housing Research, som varje år anordnar en stor bostadsforskningskonferens.

ENHR 2015 var särskilt inriktad på olika aspekter av den växande

bostadskrisen, samt hur bostadspolitikerna – som tidigare varit en central del av välfärds-

politiken i många länder – i ökande grad har blivit marknadsanpassad.

Flera talare antog ett kritiskt perspektiv på förändrade ekonomiska strukturer och hur dessa påverkar bostadsmarknaden och särskilt bristen på boendalternativ för dem med mindre ekonomiska resurser. Globala förändringar diskuterades, men även ett mer lokalt fokus i

form av människors erfarenheter och förutsättningar gällande livet i städerna. Samspelet mellan grundläggande samhällsstrukturer såsom arbetsmarknaden, bostadsmarknaden och allmän välfärd presenterades på olika sätt som relevanta faktorer för att förstå samhälls-

”Ett mer inkluderande och demokratiskt förhållningssätt inom urban utveckling, där människors behov och intressen formar bostadsområden framhålls som en viktig aspekt.”

ändringar. Hållbara samhällen, ur ett ekologiskt, kulturellt och socialt perspektiv, diskuteras som

nödvändiga perspektiv för att bidra till en mer hållbar och rättvis urban utveckling världen över.

En ökande obalans gällande städernas bostadstillgång, service, tjänster, jobb och välfärd är allvarliga problem som kräver insatser i form av en urbanpolitik som integrerar behoven på lokal och nationell nivå.

Även det internationella perspektivet framhölls av flera talare som viktigt då globaliseringen innebär att städer och regioner har blivit beroende av varandra. Vad som framstår som lokala problem kan också vara relaterade till faktorer på global nivå. Ett mer inkluderande och demokratiskt förhållningssätt inom urban utveckling, där människors behov och intressen formar bostadsområden framhölls som en viktig aspekt. Genom att förbättra kommunikationen mellan beslutsfattare och boende, både vad gäller bostäder och offentliga platser, ska planeringsprocessen för bostäder bättre spegla livet och behoven i städerna. ●

Karin Backvall, doktorand i kulturgeografi, har besökt ENHR-konferensen.

Bostadsmötet 2016

Uppsala 17-18 maj

www.ibf.uu.se/bostadsmotet

PUBLIKATIONER

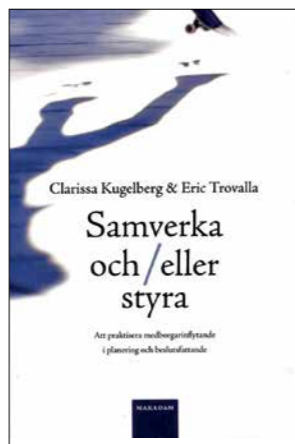
Kan medborgardialoger göra politiken mer tillgänglig för invånarna?

Medborgardialoger handlar om att politiker och tjänstemän ska samråda med invånarna inför olika typer av beslut. Men hur väl fungerar olika dialogprocesser och hur kopplar man ihop dialogprocesser med de konventionella beslutsprocesserna? Clarissa Kugelberg och Eric Trovalla har studerat vad som händer när Botkyrkas invånare och beslutsfattare möts i olika former av dialoger.

Forskningsresultaten sammanfattas i boken *Samverka och / eller styra* där författarna tar upp många olika aspekter av dialoger och även analyserar dialogpolitiken ur ett vidare demokratiskt perspektiv. De har även studerat vilken betydelse dialogen har för den enskilde deltagaren och lyfter särskilt fram unga människor som en viktig målgrupp för dialoger.

Under forskningsprojektets gång blev det tydligt hur dialogerna öppnade en ny dimension i politiken. En utmaning för kommunen var att hitta en balans mellan att hålla dialogen inom den representativa demokratiska beslutsprocessens ram och att öppna den för deltagarnas initiativ. Valet av frågor för medborgardialogen visade sig vara avgörande för hur framgångsrik dialogen blev.

– Vi kunde se att vissa frågor ansågs vara för kontroversiella, medan några hade alltför stor betydelse för kommunens ekonomi eller långsiktiga visioner. Andra frågor tycktes inte vara intressanta nog för att mobilisera

deltagarna, berättar Clarissa Kugelberg, docent i kulturantropologi.

”Bra” frågor att diskutera var sådana som motiverade nya grupper att delta i dialogerna. Vilka frågor som diskuterades berodde i hög grad på vilka grupper man ville nå. Det föreföll viktigt att de invånare som deltog hade en stark och direkt koppling till frågan.

– I flera av de fall vi följt i boken kan vi se att dialogprocesserna påverkade deltagarnas erfarenhet av att vara samhällsmedborgare. Man har blivit mer medveten om sin position i samhället, säger Clarissa Kugelberg.

För politiker och tjänstemän som arbetar med dialoger är boken tankeväckande läsning, som bjuder på många konkreta exempel på både bra och misslyckade dialoger. ●

Kugelberg Clarissa och Trovalla, Eric, 2015, Samverka och / eller styra: Att praktisera medborgarinflytande i planering och beslutsfattande, Göteborg, Makadam förlag.

Foto: Mestphotos

Djurens plats i en urban miljö

I takt med att städerna breder ut sig blir det allt fler djur som lever i en urban miljö. Tora Holmberg, forskare i sociologi vid IBF, har gett ut boken *Urban Animals: Crowding in Zoocities*, där urbanforskningen möter djurforskningen ur ett sociologiskt perspektiv.

Djur i stadsmiljö är ett kontroversiellt ämne som ger upphov till ständiga diskussioner. Till skillnad från människor bryr sig djuren inte alls om geografiska indelningar och sociala konventioner. Katter rör sig över grannens tomt vare sig grannen samtycker eller inte och hundar har liten insikt i att man inte bör skälla högt nattetid. Djurens beteenden skapar därför förstås också spänningar mellan invånarna.

I boken tar Tora Holmberg upp flera omtvistade situationer med djur i staden. *Urban Animals* är inriktad på sällskapsdjur och tar till exempel upp lösspringande hundar och hemlösa katter. Ett kapitel tar upp fenomenet djursamlare, en företeelse som ofta får medialt genomslag när ett nytt fall uppmärksammas. Hur kan man förklara att människor samlar på sig massor med djur, som de inte klarar av att ta hand om?

Boken fokuserar på människa-djurrelationer, men bidrar också till mer allmän urbanteoretisk forskning genom att utveckla begrepp som ”trängsel”, ”massa” och ”urban styrning”. ●

Holmberg, Tora 2015, Urban Animals: Crowding in Zoocities, London. Routledge.

Kristina Boréus ny professor i statsvetenskap

Den 1 juli tillträdde Kristina Boréus tjänsten som professor i statsvetenskap, särskilt bostads- och urbanpolitik.

Kristina Boréus har tidigare varit professor vid Stockholms universitet. Hennes forskningsområden är bland annat högerpopulism, ideologi och språk, diskriminering och ojämlikhet i arbetslivet. I ett pågående projekt studerar hon tillsammans med en forskargrupp

ojämlikhet bland undersköterskor på olika äldreboenden i en svensk kommun. Bland annat undersöker hon om det finns skillnader i hur människor från olika delar av världen behandlas, men även om det sker diskriminering utifrån kön. Hon har även studerat händelserna i Husby i maj 2013 och planerar för fler forskningsprojekt med urban inriktning. – I framtiden skulle jag vilja utveckla forskning om omställningen till hållbara städer, där städernas invånare lämnar mindre ekologiska fotavtryck. Jag har märkt att IBF har en produktiv forskningsmiljö och jag ser fram emot att samarbeta med mina kollegor både på IBF och Statsvetenskapliga institutionen, säger Kristina Boréus.

Kristina Boréus efterträder Bo Bengtsson, som nu istället verkar som seniorprofessor vid IBF.

TJÄNSTELÄGET

Christoffer Berg har anställts som doktorand i sociologi från och med den 1 september 2015

Kristina Boréus har anställts som professor i statsvetenskap ssk bostads- och urbanpolitik från och med 1 juli 2015

Fredrik Hansson har anställts som doktorand i nationalekonomi från och med 10 augusti 2015

Che-Yuan Liang har anställts som universitetslektor i nationalekonomi ssk bostads- och urbanekonomi från och med 1 maj 2015

Sebastian Kohl har från och med 1 oktober 2015 anställts i två år som forskare i sociologi i samarbete med sociologiska institutionen

Forskarpodden: Irene Molina

För några veckor sedan lanserades *Forskarpodden*, där journalisterna Niklas Norén och Jonas Löfvenberg möter forskare vid Uppsala universitet och pratar om vad de gör på jobbet. Hur blev de forskare? Vad handlar forskningen om? Och hur bidrar forskningen till att lösa samhällsproblem?

En av de första att intervjuas var IBF:s prefekt Irene Molina, som berättar om miljonprogrammet och bostadssegregation och om hur hon kom att bli forskare. Programmet handlar också om begreppen ”rasifiering” och ”intersektionalitet”, uttryck som Irene Molina har varit med och skapat.

Lyssna: www.uu.se/forskning/forskarpodden

Sven Olofsson har anställts som forskare i historia från och med 1 september 2015

Dominika Polanska har anställts som forskare i sociologi under perioden 1 augusti till och med 31 december 2015 och som forskarassistent i sociologi från och med 1 januari 2016

Torsten Santavirta har anställts som forskarassistent i nationalekonomi från och med 1 augusti 2015

Ann-Marie Varonen har anställts som administratör från och med 2 oktober 2015

Timothy Blackwell är gästdoktorand i Political Economics till och med mars 2016

AVS: Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet, Box 514, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Trädgårdsgatan 18, Uppsala

IBF BÖtaniserar *bland byggnader och hus*

Den 12 oktober invigdes den nya Arkitekturhögskolan på KTH. Efter 50 år i det utskällda betonghuset på Östermalmsvägen flyttar KTH:s arkitekturstudenter till en ny byggnad, centralt belägen på campus vid Valhallavägen.

Den nya byggnaden har en rundad triangulär form med en fasad som är gjord av cortenstål med stora böjda glasparter. Arkitekterna Bolle Tham och Martin Videgård, en gång själva studenter på Arkitekturhögskolan, vill att byggnaden ska ge arkitekterna en egen identitet på campus.

Färgen på fasaden och fönsternas form ska återspegla de för KTH berömda tegelbyggnaderna som omger huset, ritade av Erik Lallerstedt 1914. Insidan präglas av böljande former och stora öppna ytor och arkitekterna själva beskriver interiören som odefinierbar med en flytande och organisk rumsstruktur.

Drygt 400 miljoner kronor har bygget kostat och totalt utgör byggnaden 8 800 kvadratmeter, fördelat på sex våningar.

Foto: Åke Esso Lindman och Jonas Thoren

NYA ARKITEKTURHÖGSKOLAN. Byggnaden beskrivs som djävur och samtidigt som en spegling av de gamla tegelfasaderna som finns på byggnaderna runtomkring. Det nya huset har nominerats till både Kasper Sahlin-priset och priset Årets bygge.

Våning två, tre och fyra rymmer studenternas ritsalar som går längs fönsterna hela vägen runt på alla tre våningarna. På nedervåningen finns studenternas ateljéer och verkstäder. Våningen kommer att vara öppen för alla och istället för att bygga igen kvarteret är förhoppningen att huset ska kunna erbjuda nya genvägar och gemensamma utrymmen.

"En utgångspunkt blev att studera möjliga rörelser inom campus och över gården med målsättningen att placera in den nya skolan utan att reducera antalet kommunikations-

vägar," skriver Tham och Videgård i sin projektbeskrivning.

Trots att många röster genom åren har höjts för att riva det gamla huset har Akademiska hus bestämt sig för att behålla betongbyggnaden, som är ett typexempel på den brutalistiska arkitekturstilen, där rå betong och funktion var främsta ledord. Huset uppfördes åren 1967-1969 och ritades av Gunnar Henriksson och John Olsson. ●

På Arkitekturhögskolans hemsida finns en filmad föreläsning med arkitekterna: www.arch.kth.se

UPPSALA
UNIVERSITET

- Redaktör: Ulrika Wahlberg, ulrika.wahlberg@ibf.uu.se, 018-471 65 03, 070-167 90 10
- Redaktion: Karin Backvall, Per Gustafson, Kerstin Larsson och Gunnar Myrberg
- Layout och innehåll: Ulrika Wahlberg, om ej annat anges
- Tryck: Media-Tryck, Lund

Distribueras i tryckt version till över 500 företag, myndigheter och organisationer. Kontakta redaktören för gratis prenumeration. Nedladdningsbar i digital form via www.ibf.uu.se. Där finns även mer information om IBF:s forskning.